STUDIA UNIVERSITATIS MOLDAVIAE
Revista științifică a Universtității de Stat din Moldova, 2025, nr. 3(183)

CZU: 327(73):327.57:355.4(470:477) **https://doi.org/10.59295/sum3(183)2025_28**

POLITICA EXTERNĂ A LUI DONALD TRUMP – IMPACT ASUPRA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

Svetlana CEBOTARI,
Universitatea de Stat din Moldova

Revenirea la Casa Albă la data de 20 ianuarie 2025 a celui de acum al 45-lea și al 47-lea președinte al Statelor Unite ale Americii, Donald Trump, marchează o nouă etapă în sistemul relațiilor internaționale. Revenirea lui Donald Trump la Casa Albă capătă o semnificație deosebită pentru istoria relațiilor internaționale, inclusiv pentru Noua Ordine Mondială post Război-Rece. Noul mandat a lui D. Trump va rămâne în istoria relațiilor internaționale drept perioada care a condiționat tensiuni între Statele Unite ale Americii și aliații europeni, marcând deciziile cu referire la finisarea războiului ruso-ucrainean și condițiile înaintate Ucrainei.

Prezentul articol are drept obiectiv reliefarea principalelor aspecte ale politicii externe a lui D. Tramp în politica internațională, cât și evidențierea pretențiilor președintelui Tramp asupra unor teritorii, lucru care la fel marchează relațiile internaționale.

Cuvinte-cheie: *politică externă, SUA, Ucraina, Uniunea Europeană, securitate, acord, război.*

DONALD TRUMP'S FOREIGN POLICY – IMPACT ON INTERNATIONAL RELATIONS

The return to the White House on January 20, 2025 of the now 45th and 47th president of the United States of America, Donald Trump, marks a new stage in the system of international relations. Donald Trump's return to the White House takes on a special significance for the history of international relations, including for the post-Cold War New World Order. The new mandate of D. Trump will remain in the history of international relations as the period that conditioned tensions between the United States of America and the European allies, marking the decisions with reference to the ending of the Russian-Ukrainian war and the conditions presented to Ukraine.

The objective of this article is to highlight the main aspects of D. Tramp's foreign policy in international politics, as well as highlight President Trump's claims on some territories, something that also marks international relations.

Keywords: *foreign policy, USA, Ukraine, European Union, security, agreement, war.*

Introducere

Într-un context geopolitic tensionat, caracterizat de prezența unui război activ pe continentul european, a unui război în Orientul Mijlociu, la trei săptămâni (pe data de 20 ianuarie 2025) de la învestirea celui de acum al 45-lea și al 47-lea președinte al Statelor Unite ale Americii, Donald Trump, sistemul relațiilor internaționale marchează o nouă etapă. Consecinţele victoriei lui Donald Trump asupra relaţiilor Statelor Unite cu Uniunea Europeană, Canada, Groenlanda, Mexic, Panama, inclusiv și a relațiilor SUA – Federația Rusă şi SUA – Ucraina au devenit subiect de discuție pentru întreaga comunitate internațională. Revenirea lui Donald Trump la Casa Albă capătă o semnificație deosebită pentru istoria relațiilor internaționale, inclusiv pentru noua ordine ondială după Războiul Rece. Revenirea lui Trump va aduce o nouă abordare a sistemului relațiilor internaționale, caracterizată printr-o nouă competetivitate agresivă a lumii multipolare. De asemenea, noul mandat a lui D. Trump va rămâne în istoria relațiilor internaționale drept perioada care a condiționat tensiuni între Statele Unite ale Americii și aliații europeni, inclusiv va fi marcat și pentru deciziile cu referire la sfârșitul războiului ruso-ucrainean și prin condițiile înaintate Ucrainei. Noul mandat a lui Trump va rămâne în istoria relațiilor internaționale drept mandatul care s-a desfășurat pe fundal de preocupări și nemulțumiri în întreaga lume [1]. Pe fundalul unui peisaj geopolitic din ce în ce mai complex, revenirea la Casa Albă a președintelui Trump a dezvăluit în mod deschis ruptura dintre Statele Unite și aliații săi transatlantici, iar situația de pe scena internațională, de zeci de ani, nu a fost niciodată „atât de plină de incertitudini". Lumea secolului XXI a devenit una foarte diferită de lumea anilor 1930, dar la fel este caracterizată de prezența pe arena internațională a unei multitudini de surse de instabilitate și pericole: războiul din Ucraina, instabilitatea regională în Orientul Mijlociu, tensiuni în spațiul Asia-Pacific etc.

Rezultate obținute și discuții

Pentru o mai bună comprehensiune a situației create pe mapamond, ca rezultat al revenirii la Casa Albă a președintelui D.Trump, apare necesitatea de a supune unei analize declarațiile, dar și acțiunile întreprinse de noua administrație de la Waşington. Astfel, un prim pas care va marca relațiile internaționale, este decizia lui Trump de a retrage Statele Unite din Acordul de la Paris din 1 iunie 2017 privind schimbările climatice. Obiectivele Acordului se referă la limitarea încălzirii globale și combaterea schimbărilor climatice [2]. Care ar fi consecințele deciziei administrației Trump de a retrage SUA din Acord? Procesul de retragere a Statelor Unite din Acord a început pe data de 20 ianuarie 2025. Merită să reamintim că în 2016, în timpul primului mandat, președintele Trump a luat aceeași decizie de a retrage SUA din acest angajament global. Mișcarea a fost anunțată în iunie 2017, dar din cauza regulilor ONU, decizia a intrat în vigoare abia pe data de 20 noiembrie 2020. Conform declarațiilor Frances Colón de la Climate International, Institutul Independent al Climatului „prima retragere a durat doar patru luni, iar cea de a doua decizie de retragere s-ar putea prelungi timp de aproape trei ani”. Motivul, conform lui Colón, este diminuarea încrederii internaționale a SUA ca aliat de încredere și lider în problemele climatice. Administrația Trump și-a justificat retragerea din Acordul de la Paris argumentând că astfel de acorduri internaționale au impus sarcini economice și de reglementare inechitabile SUA, dăunând economiei acesteia și limitând competitivitatea sectorului privat. Potrivit administrației de la Waşington, Statele Unite au realizat simultan o creștere economică și o reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră prin politici interne care nu au împiedicat activitatea economică. Administrația a susținut că aceste realizări ar trebui să fie un model pentru alte țări, subliniind că politicile internaționale privind clima nu ar trebui să canalizeze fondurile contribuabililor americani către țările care nu au nevoie sau nu le merită. În acest context, retragerea a fost prezentată ca o măsură de protejare a intereselor economice naționale, de promovare a prosperității și de menținere a leadership-ului de mediu dintr-o abordare independentă [3].

În acest context, e firesc să apară întrebarea: „cum ieșirea SUA afectează eforturile globale de atenuare a schimbărilor climatice, inclusiv și cooperarea internațională?”. Ieșirea SUA din Acord afectează în două moduri: în primul rând există fonduri alocate țărilor cu venituri mai mici pentru a dezvolta o infrastructură rezistentă la schimbările climatice și de energie regenerabilă, iar odată cu ieșirea SUA, aceste angajamente financiare sunt de asemenea retrase și, în al doilea rând, este, pur și simplu descurajant faptul că o țară atât de mare se retrage dintr-un acord aproape global. Retragerea ar deschide, de asemenea, ușa altor națiuni să-și pună la îndoială angajamentele față de Acord, slăbește impulsul global și creează un vid pe care state precum China îl pot exploata pentru a-și afirma liderismul în economia energiei curate [4]. De asemenea, retragerea va avea consecințe atât pentru relațiile SUA cu statele lumii, inclusiv consecințe dăunătoare pentru mediul înconjurător, pentru economie și pentru viitor [5].

În contextul analizei politicii lui Trump și a consecințelor acesteea asupra relațiilor internaționale, merită atenție declarațiile liderului de la Casa Albă cu referire la anumite teritorii. La câteva ore după învestirea sa ca cel de-al 47-lea președinte al Statelor Unite, Donald Trump și-a reiterat afirmația că Statele Unite trebuie să preia controlul Groenlandei de la Danemarca, în interesul „securității internaționale”. Apelurile sale repetate au provocat îngrijorări și dezbateri în rândul populației de 57.000 de oameni a insulei arctice, precum și reacții alarmare în rândul aliaților europeni ai Statelor Unite. Conform declarațiilor lui Trump, „Groenlanda este un loc minunat și SUA are nevoie pentru securitatea internațională”. De asemenea, conform poziției liderului de la Casa Albă, cetățenii Groenlandei nu sunt mulțumiți de conducerea Danemarcii. În cadrul unei conferințe de presă în Florida, președintele ales Trump a declarat că în preluarea controlului Groenlandei va exclude utilizarea forței economice sau militare. Drept răspuns la declarațiile lui Trump, Danemarca și aliații săi europeni au oferit un răspuns prudent, subliniind necesitatea de a respecta suveranitatea internațională, încercând în același timp să nu-l jignească pe Trump. Groenlanda are deja un grad ridicat de independență, deși Danemarca își păstrează responsabilitatea pentru afacerile de securitate ale insulei. Naaja Nathanielsen, ministru în guvernul autonom al Groenlandei, a dat un răspuns simplu la comentariile lui Trump. „Nu suntem o marfă. Și nu suntem de vânzare.” Astfel, în contextul situației create în jurul Groienlandei, conform observațiilor lui Nathanielsen, din partea SUA pot fi evidențiate două mesaje: unul se referă la securitatea națională și celălalt mesaj se referă la dorința SUA de a se angaja mai mult în

sectorul mineral din Groenlanda. Totuși, soarta Groenlandei depinde de rezultatele alegerilor din primăvara 2025. În acest context, merită atenție că Guvernul vrea organizarea unui referendum simultan pentru independența deplină a Groenlandei față de Danemarca. Conform declarațiilor din timpul unei dezbateri televizate în direct premierul groenlandez, Mute Egede a menționat că „Groenlandezii înșiși trebuie să decidă cum arată viitorul lor". „ Groenlanda – și noi în această țară – nu vrem să fim americani. Nici nu vrem să fim danezi. Suntem groenlandezi." [6]

Revenirea lui Donald Trump la președinția Statelor Unite constituie o schimbare fundamentală în geopolitică. În contextul pretențiilor asupra unor teritorii, merită atenție declarațiile lui Trump cu referire la Canada.

Deși face parte dintr-o piață comună cu Mexic și Canada, Donald Trump și-a acuzat vecinii că „profită" de Statele Unite [7]. Canada ar fi mult mai bine să fie al 51-lea stat al SUA [8]. Pe 7 ianuarie, 2025 Trump a spus că este dispus să folosească forța economică pentru a anexa Canada la Statele Unite. Premierul Justin Trudeau spune că dorința lui Trump de face din Canada al 51-lea stat, de a anexa această țară este legată de furnizarea de minerale esențiale. Prim-ministrul a spus că administrația Trump știe ce minerale are Canada și „de aceea poate chiar și motivul pentru care ei vorbesc despre o absorbție și să facă din Canada al 51-lea stat" sunt resursele pe care le are Canada și de care SUA doresc să poată beneficia". De asemenea, conform declarațiilor făcute, nu va exista vreo „neglijare sau confundare a paralelei 49". „Canada este liberă. Canada este suverană. Canada își va alege propriul destin", a spus MacKinnon [9]. În contextul declarațiilor lui Trump de a transforma Canada într-un stat american, ambasadorul Canadei în Franța a menționat că amenințările președintelui american de a invada o altă țară încalcă legea internațională, iar Stéphane Dion consideră că astfel de amenințări nu sunt normale și încalcă Carta ONU. Declarațiile președintelui Trump despre o anexare a Canadei de către SUA sunt, fără îndoială, o provocare incendiară, populistă și nediplomatică, care nu va avea ca rezultat o schimbare a statutului independent al Canadei. Guvernele canadiene, atât provinciale, cât și federale, de stânga sau de dreapta, trebuie să ia măsuri structurale pentru a preveni apariția unei crize financiare în Canada [10].

De ambele părți ale graniței, analiștii, politicienii și cetățenii încearcă să înțeleagă ce încearcă cu adevărat să obțină Trump din Canada. Vrea să încurajeze companiile canadiene să se instaleze în Statele Unite? Sau încearcă să le slăbească pe cele canadiene pentru a obține mai multe concesii la securitate și comerț? Sau încearcă să destabilizeze situația din Canada pentru a pune mâna pe apa, petrolul și resursele minerale esențiale? Astfel, conform poziției lui D. Owen, profesor la Universitatea din California, San Francisco, Facultatea de Drept „scopul principal al lui Trump este cel de a se face văzut de susținătorii săi ca pe cineva care susține Statele Unite, care este puternic și care își folosește influența pentru a obține acorduri mai bune cu aliații săi", „este înainte de toate, o punere în scenă" și „mai mult decât orice, Trump vrea să ofere spectacolul unei confruntări publice".

În acest context, merită atenție și analizele oferite de către Raymond La Raja, profesor de științe politice la Universitatea din Massachusetts, Amherst. Conform opiniei lui La Raja, „republicanul își curtează baza electorală, iar stilul său de conducere este axat pe dominare", „vrea să arate dur, iar Canada este o țintă ușoară pentru SUA". La Raja afirmă că „Trump dorește ca Canada să plătească mai mult pentru securitatea sa și ca țara să adopte o atitudine mai clientelistă și să accepte mai ușor cerințele și condițiile SUA". Trump nu caută parteneriate sau cooperare, el vrea să pună Canada într-o poziție slabă pe măsură ce se apropie de o renegociere a acordului de liber schimb. Negocierile pentru reînnoirea acordului de liber schimb între Canada, Statele Unite și Mexic urmează să înceapă în 2026. Trump încearcă să intimideze [alte țări] pentru a obține o afacere bună". Pentru Raymond La Raja, Trump „consideră Canada drept curtea din spate a Statelor Unite și, prin urmare, [el crede] că ar trebui să aibă un acces mai bun la toate resursele canadiene" [11].

O viziune similară cu cea a lui La Raja este înaintată de către Graham Dodds. Expertul Graham Dodds notează că afirmațiile președintelui Trump conform cărora „Statele Unite ale Americii cheltuiesc bani pentru a proteja Canada", nu sunt nimic altceva decât un pretext a Statelor Unite de a obține concesii de la Canada, în special pentru cheresteaua și gestionarea aprovizionării în sectorul agricol. Administrația de la Casa Albă pretinde să pună mâina pe resursele naturale, inclusiv pe resursele de apă dulce. Analizând situația creată între SUA și Canada, ca rezultat a declarațiilor făcute de către Trump, Dodds consideră că

Trump nu va curajul să anexeze Canada, nici măcar parțial. Administrației Trump îi lipsește „competența și determinarea” de a realiza un astfel de proiect de amploare, explică Dave Owen. „Lui Trump îi place să spună lucruri provocatoare și scandaloase și să proiecteze o imagine a puterii” [12].

Drept reacție la declarațiile făcute de președintele Trump, poziția căruia este ancorată asupra formulei că „alte țări trăiesc din fondurile Statelor Unite”, Canada, pentru așsi asigura securitatea, a anunțat decizia de așsi mări investițiile în domeniul apărării la 2% din PIB.

Un moment care a condiționat creșterea tensiunilor pe arena internațională se referă la declarațiile președintelui american cu referire la canalul Panama. Înainte de preluarea mandatului, la data de 20 ianuarie, 2025 Donald Trump, amenințând că va „recupera” Canalul Atlantic-Pacific, a făcut ca din nou să crească tensiuni pe arena internațională, inclusiv a sporit presiunile asupra Panamei. Construit de către SUA și inaugurat în 1914, Canalul a fost operat în comun de ambele țări – SUA și Panama, până în 1999, când guvernul panamez a preluat controlul deplin asupra Canalului. În contextul analizei relației SUA – Panama, este de menționat faptul că Panama a recuperat Canalul în 1977, în temeiul unui acord încheiat cu președintele democrat de atunci Jimmy Carter. Înainte ca canalul să fie finalizat, navele care călătoreau între coastele de est și de vest ale Americii trebuiau să ocolească Capul Horn, la vârful sudic al Americii de Sud, navigând mii de mile și adăugând câtev luni călătoriilor lor. Crearea unui pasaj care să scurteze călătoriile a fost un obiectiv dificil de atins pentru mai multe imperii care aveau colonii pe continentul american. La începutul secolului al XX-lea, președintele american Theodore Roosevelt a făcut din construirea unui pasaj o prioritate. Controlul asupra teritoriului a fost apoi preluat de Columbia, dar o revoltă susținută de SUA a dus la separarea Columbiei și la formarea Republicii Panama în 1903. Statele Unite și republica nou formată au semnat în 1903 un tratat care acordă Statelor Unite controlul asupra unei fâșii de pământ de 10 mile pentru a construi canalul în schimbul unei rambursări financiare. Canalul a fost finalizat în 1914, cimentând statutul Americii de superputere tehnologică și inginerească. Totodată, costurile canalului Panama au fost enorme. Se estimează că în procesul construcției canalului au murit 5600 de oameni. Utilitatea canalului a fost demonstrată în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, când a fost folosit ca o cale de trecere vitală între oceanele Atlantic și Pacific. Totuși, relația dintre Statele Unite și Panama s-a deteriorat treptat din cauza dezacordurilor cu privire la controlul canalului, a tratamentului acordat lucrătorilor panamezi și a disputelor cu referire la arborarea drapelului american și cel panamez în zona canalului. Aceste tensiuni au atins punctul culminant la 9 ianuarie 1964, când revoltele anti-americane în Zona Canalului au dus la o scurtă ruptură a relațiilor diplomatice dintre cele două țări. Tensiunile asupra canalului s-au deteriorat din nou la sfârșitul anilor 1980 sub guvernul lui Manuel Noriega, care a fost înlăturat în urma invaziei americane în Panama, ca parte a „războiului împotriva drogurilor”. Pentru a ajunge la un acord mai echitabil s-au dus negocieri pe parcursul a mai multor ani. În timpul administrației președintelui Jimmy Carterau au fost semnate două tratate. Prevederile ambelor tratate declarau canalul Panama drept zonă neutră și deschisă tuturor navelor. De asemenea, conform prevederilor tratatelor, ambele state, SUA și Panama dețineau controlul comun asupra teritoriului. La sfârșitul anului 1999, Panama va obține controlul deplin asupra canalului. În 2000, la scurt timp după ce panamezii au preluat controlul deplin asupra canalului, volumul de transport maritim a depășit rapid capacitatea căii navigabile. Un proiect masiv de extindere a fost început în 2007 și finalizat aproape un deceniu mai târziu. Din cauza condițiilor climaterice, zona din jurul canalului a suferit secete severe, ceea ce a redus nivelul apei și a făcut dificilă funcționarea acestuia iar autoritățile panameze au impus restricții de trafic și taxe mai mari pentru traversarea canalului [13].

În contextul revenirii la Casa Albă, Trump a acuzat Panama că percepe „taxe exorbitante” de la SUA pentru utilizarea canalului și a menționat că China își extinde influența asupra căii navigabile. Potrivit Washingtonului, influenţa crescândă a Chinei în jurul canalului ameninţă interesele SUA și ar putea permite Beijingului să blocheze această rută maritimă strategică în caz de conflict. Astfel, pornind de la aceste argumente, problema cu referire la canalul Panama a fost în repetate rânduri prezentă în disputele SUA-Panama. Într-un discurs adresat unei mulțimi de tineri conservatori din Phoenix, Trump a spus că, dacă prevederile acordului nu sunt respectate, „atunci va cere ca Canalul Panama să fie returnat Statelor Unite”. Totodată, președintele SUA nu a clarificat cum ar putea să forțeze o țară suverană pentru ca aceasta să-și cedeze propriul teritoriu [14].

Drept răspuns la pretențiile președintelui Trump asupra canalului Panama, președintele Panamei José Raúl Mulino a menționat că „fiecare metru pătrat al Canalului Panama și zona adiacentă a acestuia" aparține, și va continua să aparțină Panamei", și că „suveranitatea și independența țării nu sunt negociabile". De asemenea, președintele panamez a menționat că „Canalul nu se află sub niciun control, direct sau indirect, din partea Chinei, a Comunității Europene, sau a oricărei alte puteri". Intenția de „recuperare" a Canalului Panama a fost expusă de către Donald Trump înainte și după preluarea mandatului. De asemenea, Trump consideră că predarea din 1999 fusese un cadou greșit al lui Jimmy Carter făcut Panamei. Recuperarea unui canal pe care îl consideră american, devine, în opinia lui Trump, un obiectiv al SUA, întrucât a fost construit de companii nord-americane [15]. Dorința de a anexa Canalul Panama, de a schimba numele Golfului Mexic și de a efectua deportări în masă către vecinii din sud, oferă o privire asupra atitudinii Casei Albe față de lumea latină [16].

Pe 20 ianuarie 2025, răspunzând întrebărilor din presă cu ocazia învestirii sale, Donald Trump a stabilit cadrul relației sale cu America Latină. Odată cu revenirea lui Donald Trump [...] America Latină trebuie să se aștepte la o perioadă de turbulențe în relația cu vecinul său din nord. Jean-Jacques Kourliandsky, directorul Observatorului pentru America Latină și Caraibe, analizează modul în care, America Latină devine ținta diplomației brutale și unilaterale a SUA.

Situația de pe arena internațională a fost bulversată și de declarațiile președintelui Trump cu referire la aplicarea taxelor vamale la importurile din țări care impun taxe mai mari pentru mărfurile din SUA. Mișcarea ar reprezenta o escaladare majoră a războiului său comercial cu partenerii economici. Trump s-a orientat către planul de tarife reciproce ca parte cheie a eforturilor sale de a majora taxele americane în general [17]. Taxele, conform declarațiilor lui Trump se vor aplica națiunilor care au, în general, o rată medie a tarifelor mai mari decât cea a SUA [18] în special vor fi impuse „tarife reciproce" atât aliaților, cât și rivalilor americani [19].

Nu mai puțină revoltă a provocat declarațiile președintelui Trump făcute în cadrul unei conferințe de presă la bordul Air Force 1 în timp ce călătorea la New Orleans pentru a urmări Super Bowl-ul dintre Kansas City Chiefs și Philadelphia Eagles [20]. Astfel, Donald Trump, a declarat că va anunța oficial taxe vamale de 25% la toate importurile de oțel și aluminiu, inclusiv pentru Canada și Mexic [21]. Dincolo de tarife, administrația Trump acuză guvernul mexican că protejează traficanții de droguri și criminalii organizați. Guvernul SUA acuză, de asemenea, guvernul mexican că folosește aparatul de stat pentru a proteja traficanții de drguri.

Timp de trei decenii, Mexic, Canada și Statele Unite au dezvoltat o agendă comună bazată pe integrarea comercială. În condițiile în care administrația Trump vede relațiile cu Canada, Mexic cu suspiciune, proiectul nord-american practic este desființat. Odată cu investirea lui Trump, situația creată nu pare a fi una bună pentru a continua construirea unei agende trilaterale în perspectiva anului 2026, pentru o potențială renegociere a Acordului de Liber Schimb din America de Nord. Din punct de vedere politic, este creată o situație fără precedent. Modul în care se desfășoară evenimentele, ne face să asistăm la o criză în relațiile moderne dintre SUA și Mexic, inclusiv SUA și Canada [22].

Președinta Mexicului, Claudia Sheinbaum a reacționat la atacul lui Trump. Dar, spre deosebire de omologul său canadian, nu a anunțat tarife de represalii împotriva exporturilor americane. Ea a optat pentru o strategie diferită care s-a dovedit a fi una eficientă. Într-un discurs scurt, de aproximativ zece minute, înregistrat din biroul său și difuzat pe rețelele de socializare, Sheinbaum a insistat mai întâi asupra „efectelor foarte grave" pe care le-ar presupune aplicarea taxelor vamale de 25% anunțate de Trump pentru companiile mexicane, dar și a celor americane. Repetând în mod constant că „suveranitatea nu este negociabilă", contra atacul președintei Mexicului a constat în întoarcerea argumentelor lui Trump împotriva Statelor Unite. Măsura tarifară de 25% impusă de Trump, conform președintei C. Sheinbaum va afecta economia ambelor state, inclusiv va avea efecte grave asupra economiei SUA: vor crește dramatic costurile tuturor produselor exportate din Mexic în Statele Unite. Acestea vor costa cu 25% mai mult [23].

Analizând evoluția evenimentelor, în special a tensiunilor apărute pe arena internațională odată cu revenirea lui Trump la Casa Albă, nu rămân neafectate nici relațiile SUA-Uniunea Europeană. În contextul noilor realități pezente pe arena internațională, este de menționat faptul că, conform poziției președintelui

de la Casa Albă, comportamentul de afaceri al UE este considerat a fi „extrem de dur”. Donald Trump plănuiește să impună același nivel de taxe pentru produsele care sosesc în Statele Unite ale Americii ca și țara de origine pentru produsele americane. Statele Unite plănuiesc să impună același nivel de taxe și pentru restul lumii pentru a implementa taxe vamale „reciproce”, „personalizate” țară cu țară. Conform declarațiilor făcute de către Peter Navarro, consilierul lui D. Trump pe probleme comerciale și industrie „America are un deficit comercial dăunător de peste 1 trilion de dolari, deoarece principalele țări exportatoare din lume ne atacă piețele cu tarife și bariere netarifare și mai punitive”. Această politică de reciprocitate ar putea reprezenta o lovitură gravă pentru unele economii emergente, precum Brazilia sau Thailanda, care stabilesc bariere vamale mai mari pentru a-și proteja economiile respective. India lui Narendra Modi impune un tarif de 25% pentru mașinile americane, ceea ce ar însemna că SUA ar putea face același lucru și pentru vehiculele indiene [24]. După taxele vamale suplimentare de 10% anunțate la produsele chinezești, cele 25% la aluminiu și oțel Donald Trump își continuă politica economică agresivă, ghidat și de dezideratul: „America întâi” [25].

Amenințarea cu tarifele din partea administrației Trump i-a lăsat pe trei sferturi din cetățenii Quebec-ului gata să boicoteze mărfurile americane și chiar Statele Unite ca destinație de călătorie, sugerează sondajul Léger. Astfel, conform sondajului realizat, s-a constatat că 76% dintre respondenți consideră că sosirea lui Donald Trump la Casa Albă are consecințe negative pentru relațiile cu Canada. De asemene, revenirea lui Trump îi determină pe cetățenii canadieni să renunțe să cumpere bunuri americane, 74% din canadieni au declarat că vor renunța să viziteze SUA. Peste 80% dintre respondenți au considerat că tarifele lui Trump vor avea consecințe negative pentru economia Quebecului, în comparație cu 10% dintre respondenți care au spus că tarifele impuse nu vor avea niciun efect [26].

Noua ordine mondială post Război Rece creată pe parcursul a mai bine de trei decenii a fost marcată de lucrările CSM din 2025 care au devenit un subict de discuție nu doar pentru politicieni, dar și pentru societatea civilă de pe întreg mapamondul. Considerat cel mai important forum din lume pentru politica de securitate, Conferința a captat atenția tuturor, punctele cheie de discuție fiind:

1. condițiile pentru o posibilă încetare a focului între Ucraina și Rusia;
2. creșterea cheltuielilor de apărare ale aliaților NATO.

Discuția telefonică Donald Trump – Vladimir Putin pe data de 12 februarie 2025 a pregătit terenul pentru Conferința de la München. Speculațiile cu privire la discuțiile de pace au crescut și mai mult după ce liderul de la Casa Albă D. Tramp și cel de la Kremlin V. Putin au convenit să lanseze negocieri „imediate” pentru a pune capăt conflictului din Ucraina [27]. Discuția a provocat îngrijorări la Kiev și în capitalele europene cu privire la faptul că președintele american va adopta o abordare mult mai tranzacțională în negocierea încheierii războiului din Ucraina.

Subiectul cu referire la „o posibilă încetare a focului între Ucraina și Rusia” poate fi considerat drept prima etapă a lucrărilor CSM 2025. Un moment care a marcat lucrările Conferinței a fost poziția Casei Albe ca sprijinul militar acordat de către SUA pentru Ucraina să fie condiționat de un acord de 500 de miliarde de dolari pentru materii prime esențiale utilizate într-o gamă largă de dispozitive de zi cu zi și de înaltă tehnologie, inclusiv echipamente militare [28]. Proiectul de acord de cooperare economică, prevedea împărțirea resurselor de minerale și pământuri rare ale Ucrainei în schimbul ajutorului american, pe care Volodimir Zelenski a refuzat să-l semneze, depășește cu mult controlul asupra resurselor minerale. Acesta include porturi, infrastructură, petrol, gaze și alte resurse naturale strategice ale Ucrainei.

Donald Trump a solicitat ca Ucraina să plătească 500 de miliarde de dolari și consideră împărțirea resurselor o compensație pentru sprijinul economic și militar oferit până în prezent de SUA în războiul cu Rusia. Semnarea acestui acord pentru Ucraina ar semnifica o sinucidere directă. De asemenea, prin semnarea acestui acord, SUA ar impune Ucrainei o povară economică enormă, comparabilă cu reparațiile de război impuse Germaniei după Primul Război Mondial. Acordul prevede formarea unui fond comun SUA-Ucraina, prin care Rusia este exclusă de la reconstrucția Ucrainei. SUA ar prelua controlul asupra resurselor Ucrainei, inclusiv asupra minereurilor, resurselor petroliere și gaze, porturilor și asupra infrastructurii strategice. În plus, SUA vor primi 50% din veniturile Ucrainei obținute din exploatarea resurselor naturale (cum ar fi minereurile, petrolul sau gazele) și din valoarea tuturor noilor licențe emise către părțile

terțe pentru exploatarea resurselor. Cu alte cuvinte, dacă Ucraina acordă unei companii străine dreptul de a extrage resurse, jumătate din veniturile generate vor merge către SUA.

Totodată, conform proiectului de acord, Washingtonul va avea prioritate în achiziția mineralelor de export. În plus, deciziile privind viitoarele licențe și investiții vor fi luate de un fond controlat de SUA, nu de guvernul Ucrainei. Contractul conţine clauze deloc favorabile Kievului, iar pentru mulți experți, proiectul de acord este „un al doilea Tratat de la Versailles". Practic SUA nu își asumă nicio investiție, dar Ucraina trebuie să plătească 50% din toate veniturile pentru resurse naturale și chiar porturi, a explicat Tymofiy Mylovanov, președintele Școlii de Economie din Kiev. Este, de fapt, o propunere de a plăti pentru ajutorul militar primit în trecut şi este în esenţă un acord colonial, așa au fost exploatate multe țări în trecut.

În timpul unei vizite în SUA din septembrie 2024, președintele V. Zelenski a făcut inițial o propunere economică SUA, oferind posibilitatea în exploatarea resurselor Ucrainei. Scopul său era de a atrage investiții americane directe și de a descuraja o nouă invazie rusă. Nu se aștepta însă ca SUA să impună Ucrainei condiții atât de dure, comparabile cu tratatele impuse statelor învinse în război. Dacă condițiile acestui acord ar fi acceptate de către președintele Zelenski, cererile SUA ar reprezenta o povară cu mult mai mare pentru economia Ucrainei decât despăgubirile impuse Germaniei prin Tratatul de la Versailles (1919) și ajustate ulterior prin Planul Dawes (1924) [29].

Un alt moment care a bulversat lucrările CSM 2025 se referă la poziția lui Trump de a nu permite impunerea unor sancțiuni suplimentare Federației Ruse. De asemenea, avertismentul lui Trump conform cărora Ucraina dispune de terenuri extrem de valoroase, resurse rare, petrol și gaze iar în cazul în care Ucraina nu acceptă condițiile înaintate de către SUA, aceasta, „ar putea fi predată lui Putin pe tavă". Trump susține că SUA au cheltuit 300 de miliarde de dolari pentru război, însă datele oficiale arată că pachetele aprobate de Congres se ridică la 175 de miliarde de dolari, dintre care 70 de miliarde au fost cheltuite în SUA pentru producerea armelor. Senatorul republican Lindsey Graham a sugerat, în cadrul CSM 2025, că pretențiile lui Trump reprezintă o strategie inteligentă pentru a creşte susţinerea pentru cauza Ucrainei în rândul cetăţenilor americani. Astfel, Graham vine în apărarea poziției lui Trump prin afirmația precum „președintele american poate merge în fața poporului american și să spună: „Ucraina nu este o povară, ci un beneficiu". De asemenea, senatorul american a mai cerut liderilor europeni să susțină ideia, deoarece aceasta ar obliga Washingtonul să apere o viitoare înțelegere. „Dacă semnăm acest acord privind mineralele, Putin este terminat, pentru că Trump va apăra acordul", a declarat Graham [30].

Pentru oficialii ucraineni, aceste declarații au semnificat o confruntare deschisă cu Washingtonul. Ei au încearcat să negocieze o reformulare a prevederilor acordului, neacceptând condițiile impuse. Resursele minerale și energetice ale Ucrainei ar fi fost evaluate la 26 de trilioane de dolari. Dar sunt date speculative, iar resursele necesită investiții masive pentru a fi exploatate.

Litiul Ucrainei este considerat o resursă valoroasă, dar prețurile au scăzut cu 88% față de 2022. SUA și alte state au descoperit noi zăcăminte, ceea ce reduce dependența faţă de alte ţări. Gazele de șist din Ucraina sunt parțial sub controlul Rusiei, iar cele din vest sunt dificil de exploatat, ceea ce a dus la retragerea Chevron, la fel ca în Polonia. Astfel, bogățiile Ucrainei nu sunt atât de accesibile pe cât par. Ucraina nu poate plăti suma de 500 de miliarde de dolari într-un interval scurt de timp. În plus, tratarea unei națiuni victimă a războiului ca pe un datornic este imorală, având în vedere sacrificiile făcute pentru democrațiile occidentale. Trump folosește forța economică a SUA împotriva unui aliat vulnerabil, exact cum Putin folosește forța militară. Reieșind din situația creată, este de menționat faptul că președintele ucrainean Zelenski trebuie să aleagă între două rele: supunerea militară în fața Rusiei, sau supunerea economică în fața SUA [31].

Pe de altă parte, oficiali europeni au exprimat sprijin continuu și stabil pentru Ucraina și accelerarea negocierilor de aderarea la Uniunea Europeană. În dialogul purtat la Munchen, președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, și președintele Consiliului European, António Costa, au declarat că UE va acorda Ucrainei un sprijin continuu și stabil până când se va ajunge la „o pace justă, cuprinzătoare și durabilă". De asemenea, oficialii europeni au precizat că doar prin instalarea păcii în Ucraina, țara va deveni suverană și prosperă și au dat asigurări că vor garanta securitatea Ucrainei și a Europei [32].

Cealaltă etapă a lucrărilor Conferinței s-a axat asupra cheltuielilor pentru apărare – unul dintre subiectele discutate la München în contextul crizei din Ucraina. Creșterea cheltuielilor pentru apărare, este văzută

de către administrația Casei Albe drept o condiție necesară pentru asigurarea păcii. Administrația Trump face eforturi ca țările NATO să crească cheltuielile pentru apărare la 5% din PIB (angajamentul actual este de 2% din PIB) [33]. Potrivit acestuia, investițiile unora dintre partenerii europeni membri ai NATO sunt insuficiente. De asemenea, SUA a criticat în repetate rânduri Germania pentru acest lucru. Washingtonul plătește majoritatea costurilor în NATO și a oferit Europei protecție militară de încredere. Acum, această protecție vine cu condiții:Trump cere aliaților europeni să crească cheltuielile la 5% din PIB pentru apărare-o barieră de neatins pentru mulți parteneri NATO [34]. Germania depune eforturi de a contribui cu 2% din PIB -ul său, care este acum standardul minim în NATO. S-a dovedit deja că republicanul Trump este capabil să retragă bani de la organizațiile internaționale. Susținătorii lui Trump justifică acest lucru spunând că chiar și o putere mondială precum SUA are „resurse limitate” care trebuie folosite pentru bunăstarea propriei țări [35].

Astfel, în cadrul lucrărilor CSM 2025, Guvernul SUA a făcut presiuni ca NATO și Europa să-și intensifice cheltuielile militare și să își finanțeze propria apărare [36]. Europa trebuie să fie pregătită să facă față provocărilor și să facă sacrificii pentru a-și asuma responsabilitatea pentru propria sa securitate. Pentru a face față amenințărilor grave cu care se confruntă regiunea europeană, continentul trebuie să dobândească „mijloacele de a se apăra” [37]. La Bruxelles, secretarul american al apărării, Pete Hegseth, a cerut membrilor europeni NATO să cheltuiască mult mai mult pentru apărare, spunând că ar trebui să ofere cota „covârșitoare” din finanțarea militară pentru Ucraina.

Dacă e să facem referință la suportul UE, este de menționat faptul că Europa, în ansamblu, a depășit deja Statele Unite în ceea ce privește ajutorul acordat Ucrainei. Astfel, pe parcursul a trei ani de război, UE a alocat 70 de miliarde de euro (73 de miliarde de dolari; 58 de miliarde de lire sterline) în ajutor financiar și umanitar, precum și 62 de miliarde de euro în ajutor militar. Spre comparație, Statele Unite au alocat 64 de miliarde de euro ajutor militar și 50 de miliarde de euro pentru ajutor financiar și umanitar [38].

Analizând lucrările CSM 2025, acestea ne sugerează sfârșitul unei epoci. NATO, care a fost creată în 1949 cu scopul de a bloca extinderea fostei Uniuni Sovietice în Europa și actualmente numără 32 de membri (ca rezultat al ultimii extinderi din 2022 și 2023), inclusiv mai multe țări din Europa de Est, lucrările Conferinței de la München, practic au marcat arhitectura de securitate a Europei de după cel de-al Doilea Război Mondial. Deși SUA este membru NATO, Uniunea Europeană nu mai poate conta pe ajutorul Statelor Unite.

În acest context, merită atenție și declarațiile făcute de către vicepreședintele SUA JD Vance în cadrul CSM 2025. Discursul lui JD Vance la Conferinţa de Securitate de la München, parte din debutul său pe scena mondială, a dominat dezbaterile la nivel înalt între sute de oficiali străini şi elite din domeniul securităţii naţionale. Prin declarațiile înaintate conform cărora „cea mai mare amenințare cu care se confruntă continentul nu vine din Rusia și China, ci „din interior” [39] se poate menționa că a fost lansat un atac dur asupra democrațiilor europene. Prin discursul său, Vance a acuzat guvernele europene că se îndepărtează de valorile lor și ignoră preocupările alegătorilor cu privire la migrație și libertatea de exprimare. Europa trebuie să „facă un mare pas înainte pentru a-și asigura propria apărare”. Ceea ce mă îngrijorează este amenințarea din interior, retragerea Europei față de unele dintre cele mai fundamentale valori ale sale, valori pe care le împărtășește și Statele Unite» [40]. De asemenea, conform declarațiilor lui Vance: „... este important, în cadrul unei alianțe comune, ca europenii să-și ia pasul, în timp ce Statele Unite se concentrează asupra regiunilor lumii care sunt cele mai expuse riscului. Europa se confruntă cu multe provocări, dar criza cu care se confruntă în prezent acest continent, este o criză pe care noi înșine am adus-o asupra noastră. Numărul migranților care intră în UE din țări non-UE s-a dublat între 2021 și 2022 și, desigur, a continuat să crească de atunci” [41].

Aducând critice dure la adresa UE, Vance a îndemnat liderii europeni să acorde o atenție mai mare fenomenului migrației, cerând reducerea acestuia. Un moment care a bulversat lucrările Conferinței, dar care a și indignat liderii europeni a fost comparația adusă de Vance a liderilor UE cu comisarii sovietici pentru că au criticat liderii de extremă dreapta. Acest atac verbal a consolidat temerile elitelor de securitate europene că SUA se îndepărtează de status quo-ul transatlantic și că există puține modalități de a opri tendința SUA de a-și impune controlul pe întreg mapamondul. Astfel, conform declarațiilor unor diplomați americani de

rang înalt „... este o nouă Americă ... şi este clar că cea veche, cu care Europa s-a obișnuit pe parcursul a zeci de ani, a dispărut” și „ este în sfârșit, un semnal de alarmă pentru Europa care trebuie să se trezească la noile realități”. În contextul discursului lui Vance se înscriu și declarațiile unor parlamentari republicani. Astfel, conform declarațiilor senatorului republican John Cornyn din Texas „europenii trebuie să recunoască că perioada în care s-au bucurat de o sursă gratuită pe spinarea Americii s-a încheiat” și că „...acele zile când SUA au susținut Europa s-au terminat”. Reieșind din discursurile și declarațiile făcute de reprezentanții americani, am putea menționa că SUA cere Uniunii Europene să își asume mai multe responsabilități în ceea ce privește asigurarea propriei securități.

Ziua de 12 februarie 2025 a fost considerată una de cotitură în relațiile internaționale. Alții o declară catastrofică. Este vorba despre discuția telefonică dintre Trump și Putin și declarațiile oficialilor americani în Europa, cu precădere vicepreședintele JD Vance și secretarul pentagonului Pete Hegseth [42].

În contextul analizei consecințelor politicii lui Trump acestora asupra relațiilor internaționale, nu mai puțin interes prezintă și discuțiile de la Riad, Arabia Saudită, din data de 18 februarie 2025 care, practic, au încheiat o înghețare de trei ani și au readus la masa de discuții Federația Rusă (în ciuda avertismentelor liderului de la Kiev că nu se poate avea încredere în liderul de la Moscova) Arabia Saudită a fost o alegere logică pentru întâlnirea dintre D. Trump și V. Putin, deoarece este un loc neutru. Organizarea întâlnirii liderului de la Casa Albă și a celui de la Kremlin într-o țară europeană a fost imposibilă din cauza „atitudinii dure a Europei față de războiul din Ucraina”.

Decizia Washingtonului de a începe negocierile cu Rusia pentru a rezolva tensiunile și a pune capăt războiului din Ucraina în afara Uniunii Europene și fără participarea Kievului au condiționat reacții pe întreg continentul european. Acest moment poate fi considerat drept prăbușirea alianței dintre Statele Unite și Europa, alianță care este în vigoare de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial [43]. Decizia administrației președintelui american Trump de a duce tratative cu Fderația Rusă, privind încheierea unilaterală a războiului din Ucraina, fără Kiev și fără implicarea UE a provocat o reacție rapidă din partea președintelui francez E. Macron, care a convocat un summit de urgență la Paris, reunind liderii Germaniei, Regatului Unit, Italiei, Poloniei, Spaniei, Țărilor de Jos, Danemarcei, NATO și Uniunii Europene, pentru a discuta despre situația din Ucraina. Liderii europeni, care au susținut Ucraina, alături de NATO și Statele Unite, pe parcursul a trei ani de război cu Rusia, au căutat informal să răspundă Washingtonului, care și-a exclus aliații de la negocierile privind soarta Ucrainei, viitorul teritoriilor ocupate de către Rusia în timpul războiului [44]. Întrebarea apărută în rândul liderilor europeni în urma evenimentelor de la München se referea la capacitatea Europei de a prelua controlul asupra propriei securități sau ar continua să reacționeze la deciziile Statelor Unite și Rusiei? De asemenea, Franţa, Germania, Marea Britanie, Polonia, Italia, Spania şi Ucraina au subliniat că viitorul securităţii europene nu poate fi decis fără ele [45]. Desigur, această perspectivă de contacte și convorbiri cu Europa pe tema planului de pace care are loc după discuția Trump-Putin, nu scuză absența consultării anterioare cu europenii [46]. Declarațiile de la Bruxelles a secretarului american al apărării, Pete Hegseth conform căruia „revenirea Ucrainei la graniţele de dinainte de 2014 este nerealistă” şi că aderarea ţării la NATO nu face parte dintr-o soluție negociată pentru încheierea războiului. De asemenea, conform declarațiilor lui Hegseth, „trupele americane pentru a impune un potențial acord de pace în Ucraina” nu vor fi folosite, iar trupele „europene și non-europene competente” ce vor asigura monitorizarea acordului de pace și pacea continuă nu intră sub incidențele articolului 5 al NATO [47].

Prin convocarea întâlnirii de la Paris, pe data de 18 februarie 2025, inclusiv și prin vizita la Casa Albă, pe data de 25.02.2025 și încercarea de a-l convinge pe liderul american Trump că UE trebuie să fie implicată în negocierile privind soluționarea războiului din Ucraina [48], președintele francez Macron și-a fortificat poziția de a deveni vocea principală a Europei, a războiului din Ucraina și, inclusiv apărătorul securității blocului.

Readucerea Federaiei Ruse de către SUA în calitate de partener de dialog pentru soluționarea crizei economice generată de războiul ruso-ucrainean, semnifică revenirea Rusiei ca actor pe arena internațională. Vizita președintelui ucrainean V. Zelenski la Washington, cât și refuzul SUA de a da garanții de securitate Ucrainei, semnifică nu doar un eșec al diplomației, dar semnifică și o răcire accentuată a relațiilor SUA – UE, mergând chiar spre o coliziune.

Concluzii

Revenirea la conducerea SUA, Donald Trump, prin politica externă promovată, practic, a schimbat practicile diplomatice existente până acum, reprezintă un moment de tranziție majoră, care marchează schimbări pe scena mondială. De asemenea, politica externă dusă de către președintele Trump este prezentată ca o „coliziune” a relațiilor SUA – UE. Noua politică a Casei Albe a evidențiat tensiuni crescânde între Statele Unite și aliații europeni, inclusiv a condiționat adâncirea diviziunii Est-Vest. Statele Unite nu mai pot fi considerate drept statul care este capabil și interesat în soluționarea problemelor ce vizează securitatea continentului european, ci o mare parte a problemei. SUA nu mai poate fi considerat drept statul care asigură securitatea democrațiilor occidentale.

Totodată, poziția președintelui american cu referire la soluționarea problemelor de securitate de pe continentul european, a fortificat decizia statelor membre a UE de a investi în propria securitate. De asemenea, în scopul asigurării și apărării securității europene, cât și în scopul stopării războiului din Ucraina, apare necesitatea consolidării tuturor capacităților europene.

Bibliografie:

1. HOFMANN, F., *Conférence de Munich sur la sécurité sur fond d’inquiétude*. https://www.dw.com/fr/conference-securtie-munich-2024-rapport/a-68272242 [Accesat: 28.02.2025]
2. *Acordul de la Paris privind schimbările climatice.* https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/paris-agreement-climate/
3. PONCE, J. C., *Lo qué significa el abandono del Acuerdo de París.* https://yaleclimateconnections.org/2025/01/lo-que-significa-el-abando-del-acuerdo-de-paris/ [Accesat: 28.02.2025].
4. *Ibidem*.
5. BOISCLAIR, V., *Pour Donald Trump, politique, pétrole et IA vont de pair.* https://ici.radio-canada.ca/info/long-format/2067106/donald-trump-petrole-intelligence-artificielle[Accesat: 28.02.2025].
6. *Trump repeat of need to take control of Greenland raises concerns, stirs debate.* https://www.voanews.com/a/trump-repeat-of-need-to-take-control-of-greenland-raises-concerns-stirs-debate/7944672.html [Accesat: 28.02.2025].
7. DEBORAH ELMS, D., WANG, J., NAGY, S.R., RUPARELIA, S., LEBLOND, P. *Réflexions stratégiques: L’impact d’un second mandat Trump sur la Stratégie du Canada pour l’Indo-Pacifique et ses relations clés en Asie.* https://www.asiapacific.ca/fr/publication/strategic-reflections-impact-trump-canadas-indo-pacific-2025 [Accesat: 28.02.2025].
8. *Canada – SUA de la Toronto că comentariile lui Trump despre a face Canada un stat sunt ,,un lucru real”*. https://www.montrealgazette.com/news/article744328.html [Accesat: 28.02.2025].
9. *Trudeau tells economic summit Trump is serious about taking over Canada. The Canadian Press Updated 07, 02. 2025. The gazette*. https://www.montrealgazette.com/news/article741271.html [Accesat: 28.02.2025].
10. OBADIA, J., *Les déclarations de Trump concernant le Canada ne sont pas anodines*. https://www.ledevoir.com/opinion/lettres/832507/declarations-trump-concernant-canada-ne-sont-pas-anodines[Accesat: 28.02.2025]
11. BOUTROS, M., *Qu’est-ce que Trump cherche à obtenir du Canada?Le Devoire 03.02.2025.* https://www.ledevoir.com/monde/838774/est-ce-trump-cherche-obtenir-canada [Accesat: 28.02.2025].
12. *Ibidem.*
13. WILLIAMS, M., *Cuál es la historia del canal de Panamá y por qué Trump amenaza con retomar su control? CNN, 08.02. 2025.* https://cnnespanol.cnn.com/2025/01/08/historia-canal-panama-trump-trax [Accesat: 28.02.2025].
14. *Ibidem*
15. *Ibidem*
16. *Trump envisage des tarifs sur les voitures importées aux États-Unis «autour du 2 avril»*. https://www.ledevoir.com/monde/etats-unis/844615/trump-envisage-tarifs-voitures-importees-etats-unis-partir-2-avril [Accesat: 28.02.2025].
17. LOWENKRON, H., WINGROVE, J., *Trump vows reciprocal tariffs today. National Post, 13.02.2023.* https://nationalpost.com/news/world/trump-reciprocal-tariffs [Accesat: 28.02.2025]

18. *Trump promet des droits de douane «réciproques» avec le reste du monde*. https://www.ledevoir.com/monde/etats-unis/843844/c-est-jour-droits-douane-reciproques-affirme-trump [Accesat: 28.02.2025]
19. BAXTER, D., *Trump doesn't deny his real desire to make Canada the 51st state*. https://nationalpost.com/news/canada/trump-canada-51st-state-real[Accesat: 28.02.2025]
20. *Ibidem.*
21. KRAUZE, L., *«Avec le Mexique et le Canada, Trump a simplement mis en pause sa guerre commerciale».* https://legrandcontinent.eu/fr/2025/02/08/avec-le-mexique-et-le-canada-trump-a-simplement-mis-en-pause-sa-guerre-commerciale-une-conversation-avec-leon-krauze/[Accesat: 28.02.2025]
22. *Mexic vs. Trump: Claudia Sheinbaum și arta jocului de putere împotriva tarifelor*. https://legrandcontinent.eu/fr/2025/02/03/comment-le-mexique-a-resiste-a-trump-claudia-sheinbaum-et-lart-du-rapport-de-force-face-aux-tarifs/ [Accesat: 28.02.2025]
23. *Ibidem.*
24. *Le «grand jour»: Trump signe un décret pour imposer des tarifs douaniers réciproques. Le Journal de Montreal.* https://www.journaldemontreal.com/2025/02/13/cest-le-jour-des-droits-de-douane-reciproques-affirme-trump [Accesat: 28.02.2025].
25. *Three out of four Quebecers ready to boycott U.S. Montreal Gazette Updated February 05, 2025*. https://www.montrealgazette.com/news/provincial-news/article732793.html [Accesat: 28.02.2025].
26. HOFMANN, F., *Conférence de Munich sur la sécurité sur fond d'inquiétude*. https://www.dw.com/fr/conference-securtie-munich-2024-rapport/a-68272242 [Accesat: 16. 02.2025].
27. KAUFFMANN, S., *Lâchés par Trump, les Européens cherchent la parade face à Poutine.* https://www.lemonde.fr/international/article/2025/02/17/a-la-conference-de-munich-sur-la-securite-trois-jours-qui-ont-ebranle-le-monde_6550283_3210.html [Accesat: 16. 02.2025]
28. *Conférence de Munich sur la sécurité: voici les 7 citations à retenir.* https://fr.euronews.com/my-europe/2025/02/16/conference-de-munich-sur-la-securite-voici-les-7-citations-a-retenir [Accesat: 16. 02.2025].
29. *Trump vrea control total asupra economiei Ucrainei, panică la Kiev: Este mai dur decât Tratatul de la Versailles.* https://unimedia.info/ro/news/f654b6bf69060a17/trump-vrea-control-total-asupra-economiei-ucrainei-panica-la-kiev-este-mai-dur-decat-tratatul-de-la-versailles.html?utm_source=Site%20Widgets&utm_medium=Article%20Tab%20Top%20Widget&utm_campaign=Article%20Tab%20Top%20Widget [Accesat: 16. 02.2025].
30. *Ibidem.*
31. *Ibidem.*
32. COCIUG, C., *Conferința de securitate de la Munchen. Zelenski: Discuțiile cu Trump „nu sunt suficiente pentru a forma un plan" de pace. Oficiali europeni: Ucraina va primi sprijin continuu și stabil, iar procesul de aderare la UE va fi accelerat.* https://www.europafm.ro/conferinta-securitate-munchen-2025-zelenski-ucraina-pace/ [Accesat: 16. 02.2025].
33. *Ibidem.*
34. RUIZ, L-F., *Conferencia de seguridad de Múnich: las expectativas de alto el fuego son altas*. https://www.cmcmarkets.com/es-es/noticias-analisis-mercado/conferencia-de-seguridad-de-mnich-las-expectativas-de-alto-el-fuego-son-altas [Accesat:16. 02.2025].
35. VALERO, C., *Arranca la Conferencia de Seguridad de Múnich a la espera de un plan para Ucrania. El Mundo. 14. 02. 2025.* https://www. unimedia.info l/2025/02/14/67ae4e87fc6c83052d8b4591.html [Accesat: 16. 02.2025].
36. RUIZ, L-F.. *Conferencia de seguridad de Múnich: las expectativas de alto el fuego son altas*. https://www.cmcmarkets.com/es-es/noticias-analisis-mercado/conferencia-de-seguridad-de-mnich-las-expectativas-de-alto-el-fuego-son-altas [Accesat: 16. 02.2025].
37. *Conferencia de Múnich: una paz dudosa en Ucrania y un pacto sobre minerales en discusión. France 24.* https://www.france24.com/es/europa/20250214-conferencia-de-m%C3%BAnich-una-paz-dudosa-en-ucrania-y-un-pacto-sobre-minerales-en-discusi%C3%B3n [Accesat: 16.02.2025].
38. *Ibidem.*
39. *Conferencia de Seguridad de Múnich: ¿cuáles fueron los temas clave?* https://www.trtespanol.com/europa/conferencia-de-seguridad-de-munich-cuales-fueron-los-temas-clave-14935277 [Accesat: 16. 02.2025].

40. *Concluye Conferencia de Seguridad de Múnich en medio de tensas relaciones transatlánticas*. https://spanish.xinhuanet.com/20250216/97933da67c0a4aa59823ec4a739cb409/c.html [Accesat: 16.02.2025].
41. *El vicepresidente de EE.UU. lanza en Múnich un duro ataque contra las democracias de Europa y genera indignación. BBC News Mundo 14.02.2025*. https://www.bbc.com/mundo/articles/cp8kg6r2wdjo [Accesat: 16. 02.2025].
42. *Cambio de régimen: el discurso completo de J. D. Vance en Múnich. En Múnich, esta tarde, el vicepresidente de los Estados Unidos no habló realmente de seguridad – y sólo mencionó de pasada a Ucrania, Putin o Rusia.* https://legrandcontinent.eu/es/2025/02/14/cambio-de-regimen-el-discurso-completo-de-j-d-vance-en-munich/ [Accesat: 16.02.2025].
43. *Cinq enseignements de la conférence de Munich sur la sécurité.* https://www.bbc.com/afrique/articles/ceq9q0y3nzpo [Accesat: 16. 02.2025].
44. *Estados Unidos elige reparar su relación con Moscú y abre la grieta con Europa. France 24. 19.02.2025.* https://www.france24.com/es/europa/20250219-estados-unidos-elige-reparar-su-relaci%C3%B3n-con-mosc%C3%BA-y-abre-la-grieta-con-europa [Accesat: 16. 02.2025].
45. Maillet, J., *La politique étrangère de Donald Trump: une perspective civilisationnelle? Donald Trump's Foreign Policy: A Civilization-Based Approach?* https://journals.openedition.org/lisa/10132?lang=en [Accesat: 16. 02.2025].
46. *Vizita lui Macron la Casa Albă. Cum a încercat să îl convingă pe Trump că Europa trebuie să participe la un acord de pace în Ucraina. Digi 24., 25.02.202*5. https://www.digi24.ro/stiri/externe/vizita-lui-macron-la-casa-alba-cum-a-incercat-sa-il-convinga-pe-trump-ca-europa-trebuie-sa-participe-la-un-acord-de-pace-in-ucraina-3134061 [Accesat: 16.02.2025].
47. CHIFU, Iu., R*ealism cumpănit și cultivarea nuanțelor echilibrate în perspectiva Lumii lui Trump*. https://www.caleaeuropeana.ro/iulian-chifu-realism-cumpanit-si-cultivarea-nuantelor echilibrate-in-perspectiva-lumii-lui-trump/?fbclid=IwY2xjawIcAzNleHRuA2FlbQIxMQABHVUACd86OAJQjdeLvcwh2E-CE6ywEeu89kbwPmFbV8MT6VcbFyGkxop_jA_aem_ARoLJ3VG0S46ZpAiw8Sprw [Accesat: 16.02.2025].

Date despre autor:
Svetlana CEBOTARI, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Universitatea de Stat din Moldova.
ORCID: 0000-0001-9073-104
E-mail: svetlana.cebotari11@gmail.com

Prezentat: 03.03.2025